

Lubiński - Szkice z ziemi i historii Prus Królewskich str 70

W przecudnej dolinie, otoczonej naokoło wieńcem wyżyn pokrytych dębina i buczyną, zaległej łąkami i trzema jeziorkami, rozpierzchły się szeroko gustowne domki, nad którymi panuje pyszna świątynia pokartuzjańska, albowiem ta tylko jedyna pamiątka pozostała z obszernej niegdyś osady klasztornej. Wprawdzie gdy ten klasztor zakładano, nie była okolica tak modnie piękna, jak się dzisiaj przedstawia; przerobili ją dopiero pracą rąk swoich na taką synowie św. Brunona, którzy sobie zazwyczaj obierali na siedzibę miejsca dzikie i zapuszczone. Żywiołem Kartuzyan jest duch umartwienia i pokuty... ten duch, znamionujący ich nadzwyczaj ostrą regułę w najdrobniejszych nawet szczegółach, kazał im szukać miejsc samotnych dzukich pustyni, jako najwięcej uspođabiających do bogomyślnego żywota. .../Kartuzy zwano /dawniej Rajem Maryi.

Wedle podania...założył ten erem... Jan Ruściński 1382 r. Wspaniałą świątynię i eremy dla dwunastu mnichów wedle liczby uczniów pańskich, wystawił Jan Tyrgart, obywatel gdański wraz z kilkoma innymi dobrodziejami. Pierwszym przeorem był Jan Deterhus z Pragi czeskiej, skąd także pierwsi zakonnicy przybyli...

/Jeszcze 1772 posiadał klasztor 40 wsi i tyleż jezior, 9 młynów 20 karczem, 24 rybników, 11 wielkich borów, w Gdańsku i po innych miastach liczne domy i spichrze.../

Gloger jw

PODR ENC KOŚC

zw. Paradyz lub Raj. NMP.
zast. myślimyśne allestwinowi (+1295), bez
histor. potwierdzone w 1381 (Jan Ruściński)

Jan Tyrgart to białost. fundacja kościół
Ulrich Jungingel "cele młolow

XVII w. bogactwa jw.

biblioteka, wspomnienie ulogich
budowa kościoła

1823 listy kościoła, kościół w paraf.